

Historia 2011

Syftet med undervisningen i historia är att lära eleven att växa upp till en ansvarsfull aktör som kritiskt kan behandla händelser i nuet och i det förgångna. Eleven får lära sig att förstå att den egna kulturen och andra kulturer är resultatet av en historisk utvecklingsprocess. I undervisningen behandlas både allmän historia och Finlands historia. Syftet med undervisningen är att ge eleven stoff för att bygga upp sin identitet, för att sätta sig in i begreppet tid och för att förstå människans verksamhet och värdet av intellektuellt och kroppsligt arbete.

ÅK 5-6 (3 vt)

Veckotimmarna i historia och biologi/geografi läses som växelkurs i åk 5 och 6 sålunda att udda läsår följs timantalet för åk 5 = 1 vt och jämna läsår = 2 vt..

MÅL

Eleven skall

- lära sig att förstå att historisk kunskap baserar sig på historikernas tolkningar som kan förändras på grund av nya källor eller nya sätt att studera
- lära sig att förstå olika sätt att dela in historien i tidsperioder och rätt kunna använda begreppen förhistoria, historia, gamla tiden, medeltiden och nya tiden
- lära sig att känna igen förändringar i den egna familjens eller hembygdens historia och kunna beskriva förändringar som väsentligt har ansetts påverka människornas liv, såsom jordbrukets uppkomst
- lära sig att med hjälp av exempel känna igen kontinuiteten i historien
- lära sig att visa på orsaker till förändringar.

CENTRALT INNEHÅLL

De egna rötterna och den historiska kunskapen

- den egna familjens och hembygdens historia
- att tolka betydelseerna i minnen, skrifter, föremål, bilder och byggd miljö

Förhistorisk och historisk tid samt de första högkulturerna

- stenåldersmänniskans levnadsförhållanden och förändringar som inträffade i dem till följd av att bronset och järnet uppfanns
- hur jordbrukets uppkomst, staternas tillkomst och skrivkonsten inverkar på människornas liv

Den europeiska civilisationens uppkomst

- samhället och kulturen i det antika Aten och Rom
- antikens återspeglning på nutiden

Medeltiden

- religionernas inverkan på människornas liv och människornas ojämlika ställning i samhället
- införlivandet av Finland som en del av Sverige

Den nya tidens genombrott

- förändringarna i den europeiska människans världsbild och värden vid övergången från medeltiden till nya tiden: renässansen inom konsten, reformationen inom religionen, världsbildens utvidgning inom vetenskapen

Finland som en del av det svenska riket

- livet som kungens undersåtar och invånare i en stormakt
- utformningen av den finländska kulturen

Frihetens ideologi vinner terräng

- konsekvenserna av franska revolutionen

MÅL

Eleverna skall:

- få kunskaper, erfarenheter och upplevelser som ger dem möjlighet att lära känna sina rötter, att klarlägga sin jagbild och därmed på ett sunt sätt stärka sitt självförtroende och bygga upp en världsbild.
- sätta sig in i Finlands och hembygdens historia och kulturtradition så att deras nationella identitet stärks.
- sätta sig in i viktiga händelser och epoker i världens, särskilt i våra närområdens och övriga Europas historia.
- kunna inhämta och använda historisk kunskap och diskutera historiska och aktuella problem.

Perioden från förhistorisk tid till franska revolutionen, och för Finlands del fram till slutet av den svenska tiden, behandlas i årskurserna 5-6.

INNEHÅLL

1 vt

- inledande kurs
- det forna Egypten
- antikens Grekland
- det romerska imperiet
- det fornfinnska samhället

2 vt

- det medeltida samhället
- livet under medeltiden
- Finland ansluts till Sverige
- kulturer i främmande världsdelar
- början av nya tiden
- grevens tid
- livet i Finland på 1700-talet
- förändringar i Östersjöområdet
- franska revolutionen

I mån av möjlighet görs studiebesök i närmiljön t.ex. vid kyrkan och kyrkstallarna, jungfrudanser, ryssugnen på Grytskär, Nybro, Öjskogsparken etc.

Dessutom ett av följande teman :

- a) någon utomeuropeisk högkultur
- b) handelns utveckling
- c) kulturens utveckling
- d) utvecklingen av trafik- och transportmedlen
- e) förändringar hos befolkningen

PROFIL FÖR ELEVENS GODA KUNSKAPER I SLUTET AV ÅRSKURS 6

Att skaffa sig kunskap om det förgångna

Eleven

- kan skilja fakta från åsikter
- kan skilja källan och tolkningen av den från varandra.

Att förstå historiska fenomen

Eleven

- vet att det förflutna kan delas in i olika tidsperioder och kan nämna karakteristiska drag för olika samhällen och tidsperioder
- känner igen händelsernas kontinuitet från en tidsperiod till en annan och förstår att förändring inte är detsamma som framsteg och att förändringar inte heller betyder detsamma ur olika människors och grupper synvinkel
- kan leva sig in i en människas situation förr i tiden, kan förklara varför människor under olika tidsperioder tänkte och handlade på olika sätt.

Att utnyttja historiska kunskaper

Eleven

- kan skildra ett aktuellt tema som behandlas genom att förklara händelsen eller fenomenet ur vissa aktörers synvinkel
- känner till att en del saker kan tolkas på olika sätt och kan förklara varför.

ÅK 7-8

Syftet med historieundervisningen i årskurserna 7-8 i den grundläggande utbildningen är att fördjupa elevens uppfattning om den historiska kunskapens natur. Undervisningen i historia har som uppgift att stärka elevens egen identitet och göra eleven förtrogen med andra kulturer och deras inflytande.

MÅL

Eleverna skall:

- kunna skaffa och använda historiska kunskaper
- kunna använda olika historiska källor, jämföra dem och bilda sig en egen uppfattning
- förstå att historisk information kan tolkas på olika sätt
- kunna förklara orsakerna till och följderna av mänsklig verksamhet samt förstå sina rättigheter och sitt ansvar som medborgare
- lära känna de mänskliga rättigheterna och de viktigaste avtalen om dem
- kunna inse att det som sker nu och i framtiden bygger på det som hänt

INNEHÅLL

Teman som behandlas hänför sig till Finlands historia och världshistorien på 1800- och 1900-talen.

ÅK 7 (2 vt)

- Livet på 1800-talet och nationalitetsiden
- Statliga förändringar och nationalitetsidens verkningar i Europa i början av 1800 - talet
 - livets betydelse och begränsning
 - Wienkongressen och den heliga alliansen
 - nya idéer
 - februarirevolutionen
 - nationalismens enande och splittrande verkningar i Europa
- Livet i 1800-talets Finland och kulturen som återspeglare av nationalitetsiden i Finland
 - livets betydelse och begränsning
 - 1808-09 års krig; Borgå lantdag, besök vid minnessten
 - styrelsen under autonomins tid
 - Helsingfors blir huvudstad
 - Runeberg, Lönnrot och Snellman
 - viktiga reformer under Alexander II:s tid
- Den industriella revolutionen
 - industrialiseringen och dess inverkan på människornas liv
 - industrialiseringen börjar
 - nya uppfinningar
 - industrialismens följder
 - socialismen
- Det finska samhället omvandlas
- Ståndssamhällets upplösning
 - Finland får industrier
 - livet på landsbygden förändras
 - emigrationen; specialstudie av emigrationen från Närpes och Kaskö
- Förryskningen av Finland och motståndet mot den
 - bakgrunden till förryskningen
 - första förtrycksperioden
 - LO 1906
 - andra förtrycksperioden
- Från stormakternas maktkamp till första världskriget
- Imperialismen och dess inverkan på Europas stormakter och kolonier
 - imperialismens orsaker och följder
 - Afrika delas
 - det imperialistiska Ryssland, Kina och Japan

- Förenta staternas utveckling under 1800-talet
- USA växer
- indianerna kommer i kläm
- slavfrågan
- inbördeskriget
- USA blir en ekonomisk stormakt

ÅK 8 (2 vt)

- Första världskriget och dess följder
- orsakerna till I världskriget
- följderna av kriget; nya stater och NF
- Det ryska kejsardömet fall
- 1905 års revolution
- 1917 års revolutioner; bakgrund och följder
- Sovjetstatens uppkomst
- Finland blir självständigt
- vägen till självständighet 1917
- inbördeskriget 1918; Österbotten/Närpes 1918
- den unga republiken Finland
- Depressionen och totalitarismens tid
- den stora depressionen och dess följder i Europa
- livet i demokratier och diktaturer
- det fascistiska Italien
- det nazistiska Tyskland
- Tiden under andra världskriget
- andra världskriget, dess orsaker, viktigaste händelser och följder
- Finland under II vkr; vinterkriget, mellankrigstiden, fortsättningskriget – hjältegravarna, besök av en krigsveteran
- vapenstilleståndet och dess uppfyllande
- vsb-pakten samt Paasikivi – Kekkonenlinjen
- Finland från 1950-talet till idag
- det efterkrigstida Finland
- välfärdssamhället byggs upp
- Konflikterna mellan öst och väst från efterkrigstiden till nutiden
- FN
- Det kalla kriget
- Nato och Warchawapakten
- Sovjet och Ryssland efter II vkr till nutid
- Europa enas
- USA efter II vkr till nutid

- Tredje världen efter II vkr till nutid
 - i-länder, u-länder
 - valbara områden; Latinamerika, Afrika, Mellanöstern, Indien, Kina
- Människorättsfrågor och mellanfolkligt samarbete
 - De mänskliga rättigheterna, brott mot de mänskliga rättigheterna såsom folkmord, holocaust och andra förföljelser av folk
 - FN:s verksamhet, deklarationen om de mänskliga rättigheterna
 - Konventionen om barnets rättigheter, Europiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och andra viktiga avtal om de mänskliga rättigheterna
- Dagsaktuella händelser

Dessutom kan ett av följande teman behandlas:

- a) utveckling av jämlikheten
- b) kulturens utveckling
- c) teknologins utveckling, till exempel trafik- och transportmedel

KRITERIER FÖR VITSORDET 8 VID SLUTBEDÖMNINGEN

Att inhämta kunskap om det förgångna

Eleven

- kan skilja mellan förklarande och irrelevanta faktorer
- kan läsa och tolka källmaterial av olika slag.

Att förstå historiska händelser

Eleven

- kan placera in händelser som han eller hon har studerat i deras historiska sammanhang och kan på så vis tidsbestämna dem
- kan förklara varför människor på vissa livsområden handlade annorlunda förr än i dag
- kan anföra orsaker till och följder av historiska händelser

Att använda historiska kunskaper

Eleven

- kan besvara frågor om det förflutna med hjälp av information ur olika källor, även information som skaffats med hjälp av modern teknologi
- kan bilda sig en uppfattning om händelser och fenomen samt motivera och bedöma sin uppfattning.